

Šifra kandidata:
A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK
TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

ZGODOVINA TÖRTÉNELEM

≡ Izipitna pola 1 ≡
1. feladatlap

Obča zgodovina / Egyetemes történelem

Sreda, 10. junij 2020 / 90 minut
2020. június 10., szerda / 90 perc

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

*Engedélyezett segédeszközök: a jelölt töltőtollat vagy golyóstollat hoz magával.
A feladatlap egy Színes mellékletet is tartalmaz.*

SPLOŠNA MATURA
ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Navodila kandidatu so na naslednji strani.
A jelöltnnek szóló útmutató a következő oldalon olvasható.

*Ta pola ima 24 strani (1–24), od tega 5 praznih. Barvna priloga ima 4 strani (25–28).
A feladatlap 20 oldalas (1–24), ebből 5 üres. A Színes melléklet terjedelme 4 oldal (25–28).*

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na prvi strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát a feladatlap első oldalának jobb felső sarkában levő keretbe!

A feladatlap 25 feladatot tartalmaz. Összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük az elérhető pontszámot is.

Válaszait töltőtollal vagy golyóstollal írja a feladatlap erre kijelölt helyére, **a kereten belülre!** Olvashatóan írjon! Ha tévedett, a leírtat húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a nem egyértelmű javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk!

M 2 0 1 5 1 1 5 1 M 0 3

Prazna stran

Üres oldal

OBRNITE LIST.
LAPOZZON!

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Vzpon meščanstva in uveljavitev demokracije

A polgárság fellendülése és a demokrácia érvényesülése

1. V 17. in 18. stoletju so začeli razsvetljenski misleci razmišljati o novi obliki družbe na temelju umnega urejanja političnega življenja in odnosa do posameznika, vladarja in med državljani.

A 17. és a 18. században a felvilágosult gondolkodók új társadalmi forma létrejöttén gondolkodtak, amely a politikai élethez, valamint az egyénhez, az uralkodóhoz és az állampolgárokhoz való viszony megfontolt rendezésén alapulna.

Povežite razsvetljenske filozofe in njihova dela, tako da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrezno črko iz stolpca na desni.

Párosítsa a felvilágosult gondolkodókat műveikkel úgy, hogy a jobb oldali oszlop betűjelét a bal oldali oszlop megfelelő vonalára írja!

_____ Immanuel Kant	A Leviathan / <i>Leviatán</i>
_____ Denis Diderot	B Kritika čistega uma / <i>A tiszta ész kritikája</i>
_____ Charles-Louis de Montesquieu	C Družbena pogodba / <i>Társadalmi szerződés</i>
_____ John Locke	D O duhu zakonov / <i>A törvények szelleméről</i>
_____ Thomas Hobbes	E Dve razpravi o vladanju / <i>Két értekezés a polgári kormányzatról</i>
_____ Jean-Jacques Rousseau	F Enciklopedija / <i>Encyclopédie</i>

(3 točke/pont)

2. Za ideje razsvetljenskih mislecev so se začeli zanimati tudi nekateri vladarji, med drugimi Friderik II. Veliki, kralj Prusije, ki je moderniziral državo in jo v vojnah močno razširil.

A felvilágosult gondolkodók eszméiért egyes uralkodók is érdeklődést mutattak, többek közt II. Frigyes, Poroszország királya is, aki államát modernizálta, valamint a háborúkkal jelentősen kiterjesztette.

Ko je leta 1740 postal kralj, je že čez nekaj tednov odpravil cenzuro tiska, versko pristranost in mučenje. Pozneje je reformiral pravo in kodificiral zakone. Smrtna kazen naj bi prišla v poštev le za najhujše zločince in samo, če bi jo ukazal kralj. Ta pa jo je pogosto odgodil. Čeprav je Friderik vladal absolutistično, ni o sebi mislil, tako kot Ludvik XIV. v Franciji, da je posebljena država, ampak da je njen »prvi služabnik«.

(Vir: Floyd, E., Hindley, G., 1988: Kdo je ustvarjal zgodovino, str. 112. Delavska enotnost. Ljubljana)

- 2.1. Navedite novosti, ki jih je iz razsvetljenskih pobud vpeljal v način vladanja Friderik II.

Nevezze meg azokat az újdonságokat, amelyeket II. Frigyes a felvilágosult javaslatok által épített be uralkodásába!

- 2.2. Kakšne ukrepe so razsvetljeni absolutisti izvajali v gospodarski politiki?

Milyen intézkedéseket alkalmaztak a felvilágosult abszolutisták a gazdaságpolitikában?

- 2.3. Pojasnite, katerih načel razsvetljenske miselnosti Friderik II. ni prevzel v način vladanja.
Magyarázza meg, a felvilágosult gondolkodás mely elveit mellőzlte uralkodása alatt II. Frigyes!

(3 točke/pont)

3. Francija je bila v drugi polovici 18. stoletja v globoki politični in gospodarski krizi. Težnje po reformah so zavirali pripadniki dotlej privilegiranih stanov, ki se niso hoteli odpovedati privilegijem.
Franciaországot a 18. század második felében lényeges gazdasági és politikai válság sújtja. A reformokat az addigi kiváltságos rendek tagjai hátráltatták, akik nem voltak hajlandók megválni kiváltságaiktól.

1. Kaj je tretji stan? Vse.
2. Kaj je bil doslej v političnem redu? Nič.
3. Kaj hoče? Postati v njem nekaj.

/.../

V celoti torej ni niti 200.000 pripadnikov prvih dveh redov. Primerjajte to številko s petindvajsetimi ali šestindvajsetimi milijoni duš in presodite stanje.

(Vir: Sieyés, E. J.: Kaj je tretji stan. Filozofski vestnik, 1990, št. 1, str. 153 in 165)

- 3.1. Katera stanova sta bila privilegirana?
Melyek voltak a kiváltságos rendek?

- 3.2. Glede na zgornje besedilo razložite, s kakšnimi argumenti je Emanuel Joseph Sieyés utemeljeval pravice tretjega stanu.
A fenti szöveg segítségével magyarázza meg, milyen érvekkel alapozta meg Emanuel Joseph Sieyés a harmadik rend jogait!

- 3.3. Kako se je na zahteve predstavnikov tretjega stanu odzval kralj Ludvik XVI.?
Hogyan reagált XVI. Lajos a harmadik rend képviselőinek követeléseire?

(3 točke/pont)

4. Francoska revolucija je prinesla enega najpomembnejših preobratov v zgodovini človeštva. Ustavodajna skupščina je avgusta 1789 sprejela Deklaracijo o človekovih in državljanskih pravicah.

A francia forradalom hozta az emberiség történetébe az egyik legjelentősebb fordulatot. Az Alkotmányozó Nemzetgyűlés 1789 augusztusában elfogadta Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatát.

- 4.1. Katere pravice je Deklaracija predpisala za temelj nove družbene ureditve?

Mely jogok lettek a Nyilatkozat által az új társadalmi rend alapjai?

- 4.2. Kako je prva francoska ustava iz leta 1791 omejila vlogo kralja v državi?

Hogyan korlátozta az 1791-es első francia alkotmány a király szerepét az államban?

(2 točki/pont)

5. V francoski revoluciji so sodelovale različne politične skupine, pomembno vlogo so imeli zlasti žirondinci in jakobinci.

A francia forradalomban különböző politikai csoportok vettek részt, a legjelentősebb szerep a jakobinusoknak, valamint a girondistáknak jutott.

Povežite pojme z ustrezno politično skupino, tako da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrezno črko.

Párosítsa a fogalmakat a megfelelő politikai csoporttal úgy, hogy a bal oldali oszlop vonalára írja a megfelelő betűjelet!

_____ sprejetje nove demokratične ustave
az új demokratikus alkotmány elfogadása

_____ srednje in visoko meščanstvo
közép és főnemesség

A jakobinci / jakobinusok

_____ vojna napoved nasprotnikom revolucije
hadüzenet a forradalom ellenfeleinek

B žirondinci / girondisták

_____ odbor za splošno blaginjo
A Közjóléti Bizottság

(2 točki/pont)

6. Z vzponom Napoleona Bonaparteja se je začelo obdobje francoskih vojaških zmag in širjenja idej francoske revolucije po Evropi. Pri reševanju si pomagajte s sliko 5 v barvni prilogi.

Bonaparte Napóleon felemelkedésével kezdetét vették a francia győzelmek és a francia forradalom eszméinek terjedése Európa-szerte. A megoldásban segítsen a Színes melléklet 5. sz. képe.

- 6.1. V katerih dveh bitkah je Napoleon porazil avstrijsko vojsko?

Melyik két csatában győzte le Napóleon az osztrák egységeket?

Slika 1 / 1. sz. kép: Srečanje med Francem II. (Habsburško-Lotarinškim) in Napoleonom I. po bitki

(Vir: <https://www.flickr.com/photos/gandalfsgallery/13946155583>. Pridobljeno: 10. 3. 2018.)

- 6.2. Zakaj je Napoleon uvedel celinsko zaporo?
Napóleon miért vezette be a kontinentális zárlatot?

(2 točki/pont)

7. Napoleon si je poskušal pokoriti celotno evropsko celino s pohodom »velike armade« na Rusijo. Pri reševanju si pomagajte s sliko 5 v barvni prilogi.

Napóleon megpróbálta meghódítani az egész európai szárazföldet, amikor a Grande Armée-val megkezdte hadjáratát Oroszország ellen. A megoldáskeresésben segítsen a Színes melléklet 5. sz. képe.

- 7.1. Razložite, kaj je dosegla Napoleonova »velika armada« v Rusiji.

Magyarázza meg, mit ért el Napóleon Grande Armée-ja Oroszországban!

- 7.2. Pri katerem kraju in v kateri današnji državi je potekala zadnja Napoleonova bitka?

Melyik helyszínen, valamint melyik mai ország területén zajlott Napóleon utolsó ütközete?

(2 točki/pont)

8. Na dunajskem kongresu so se evropski voditelji dogovorili o novi ureditvi Evrope. Pomembno vlogo na njem in v naslednjih desetletjih sta imeli dve zmagovalki nad Napoleonom, Avstrijsko cesarstvo in Velika Britanija. Pri reševanju si pomagajte s sliko 6 v barvni prilogi.

A bécsi kongresszuson az európai vezetők döntést hoztak Európa új rendezéséről. A kongresszuson, majd az elkövetkező évtizedekben jelentős szerep jutott a Napóleon feletti két győztesnek, és pedig az Osztrák Császárságnak és Nagy-Britanniának. A megoldásban segítsen a Színes melléklet 6. sz. képe.

Obkrožite črko pred izbrano državo.

Karikázza be a kiválasztott államot jelölő betűjelet!

A AVSTRIJSKO CESARSTVO / OSZTRÁK CSÁSZÁRSÁG

B VELIKA BRITANIJA / NAGY-BRITANNIA

- 8.1. Katere so bile ozemeljske pridobitve države po dunajskem kongresu?

Mely területek várományosa lett az állam a bécsi kongresszus után?

- 8.2. Kakšen je bil odnos države do Svete alianse?

Hogyan viszonyult az állam a Szent Szövetséghez?

- 8.3. Kakšen odnos je imela država do revolucionarnih in nacionalnih gibanj v Evropi?

Milyen volt az állam viszonya az európai forradalmi és nemzeti mozgalmakhoz?

- 8.4. S katerimi ukrepi se je državna oblast v naslednjih desetletjih odzvala na zahteve državljanov po reformah?

Az államhatalom milyen intézkedéseket vetett be az elkövetkező évtizedekben az állampolgárok reformköveteléseit illetően?

(4 točke/pont)

9. Sprejetje ustave je v desetletjih pred revolucijami leta 1848 postala temeljna zahteva k temeljitim političnim reformam stremečega dela prebivalstva.

Az alkotmány elfogadása volt az alapos politikai reformokat igénylő lakosság fő követelménye az 1848-as forradalmak előtti évtizedekben.

Obkrožite črke pred tremi državami, ki so dobile ustavo že pred revolucionarnim letom 1848.

Karikázza be azon három állam előtti betűjelet, amelyek már az 1848-as forradalmi év előtt alkotmányt kaptak!

- A Kraljestvo dveh Sicilij / *Két Szicília Királysága*
- B Grčija / *Görögország*
- C Španija / *Spanyolország*
- D Prusija / *Poroszország*
- E Belgija / *Belgium*
- F Rusija / *Oroszország*

(3 točke/pont)

10. Oktroirana ustava, ki jo je izdal francoski kralj Ludvik XVIII. iz dinastije Bourbonov, je zelo omejevala politične svoboščine državljanov.

A Bourbon-dinasztiából származó XVIII. Lajos által kiadott oktrojált alkotmány jelentősen korlátozta az állampolgárok politikai jogait.

- 10.1. Kaj simbolizira slika 7 v barvni prilogi, delo francoskega slikarja Eugèna Delacroixa?

Mit jelképez a Színes melléklet 7. számú képe, Eugèn Delacroix francia festő műve?

- 10.2. Kakšne so bile posledice tega dogodka za dinastijo?

Milyen következményekkel járt ez az esemény a dinasztia számára?

(2 točki/pont)

11. Leta 1848 so nakopičena nasprotja izbruhnili v velikem delu Evrope v revolucionarnem uporu proti staremu režimu, a so bili revolucionarji do sredine leta 1849 večinoma že poraženi. Pri reševanju si pomagajte s sliko 8 v barvni prilogi.

1848-ban a felgyülemlett ellentétek Európa nagy részén forradalmi lázongásokban törtek ki a régi rend ellen, azonban a forradalmárokat 1849 közepéig többnyire legyőzték. A megoldásban segítsen a Színes melléklet 8. sz. képe.

- 11.1. V katerih državah so izbruhnili oboroženi spopadi med uporniki in vladnimi silami?

Melyik államokban került sor fegyveres összecsapásra a lázadók és kormányerők közt?

- 11.2. Katere zahteve so postavljali revolucionarji v nemških državah?

Milyen követelményekkel álltak elő a forradalmárok a német államokban?

- 11.3. Zakaj so se oblasti po porazu revolucije bale odpraviti vse njene pridobitve?

A hatalom miért félt a forradalom bukása után eltörölni minden forradalmi vívmányt?

(3 točke/pont)

12. Na politični razvoj držav so v 19. stoletju vplivale tri velike ideologije, vsaka s svojimi pogledi in naslanjanjem na določen sloj prebivalstva.

Az államok politikai fejlődésére a 19. században három ideológia volt kihatással, mindegyikük sajátos nézettel, valamint bizonyos lakossági csoportokra támaszkodva.

/.../ si je v najširšem smislu prizadeval za izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja nižjih slojev, v ožjem pa se je razvil v gibanje, ki si je prizadevalo za odpravo zasebne lastnine in izkoriščanja človeka po človeku.

(Vir: Cvirn, J., Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 73. DZS. Ljubljana)

Obkrožite črko pred ideologijo, opisano v zgornjem besedilu.

Karikázza be a fenti szövegben bemutatott ideológiát!

- A konservatizem / konzervativizmus
- B liberalizem / liberalizmus
- C socializem / szocializmus

(1 točka/pont)

13. V 19. stoletju je stanovski družbeni red zamenjala meščanska družba, ki pa ni odpravila neenakosti med pripadniki družbe.

A 19. században a rendi társadalmi rendet a polgári társadalom váltja fel, amely viszont nem törölte el a társadalom tagjai közötti ellentétet.

V večini evropskih držav so vpeljali splošno in enako volilno pravico šele proti koncu stoletja. Do tedaj so v vseh legislativnih organih sedeli samo zastopniki premožnih in izobraženih stanov, ki so se upirali vsem prizadevanjem, da bi se državni izdatki zvečali na račun premožnih ljudi.

(Vir: Moraze, C., 1976: Zgodovina človeštva V/2: devetnajsto stoletje 1775–1905, str. 53. DZS. Ljubljana)

- 13.1. Na kakšne načine so ob uvajanju parlamentarizma omejevali volilno pravico?

Milyen eszközökkel korlátozták a választójogot a parlamentarizmus bevezetésekor?

- 13.2. Primerjajte, kaj je opredeljevalo položaj privilegiranih v stanovsko urejeni in v meščanski družbi.

Hasonlítsa össze, mi határozta meg a kiváltságosok helyzetét a rendi és mi a polgári társadalomban!

(2 točki/pont)

14. Zahteve po enakopravnosti pred zakonom so segale na različna področja, tudi k odpravi suženjstva, le redko pa so se dotikala vprašanja enakopravnosti spolov.

A törvény előtti egyenlőség követelése különböző területekre kihatott, többek közt a rabszolgaság eltörlésére is, azonban csupán elvétve érintette a nemek közti egyenlőség kérdését.

Britanski filozof John Stuart Mill je v delu Podrejenost žensk zapisal:

John Stuart Mill A nő alárendeltsége c. művében ezeket írta:

Nikakor ne trdim, da z ženami na splošno ne ravnajo nič bolje kot s sužnji, toda noben suženj ni suženj tako zelo in v tako dobesednem pomenu te besede, kot je žena. Skoraj noben suženj razen tistega, ki služi neposredno gospodarjevi osebi, ni suženj vsako uro in minuto dneva; tako kot vojak ima na splošno stalno nalogo, in ko jo opravi ali kadar ni v službi, ima v omejenem obsegu na voljo nekaj svojega časa /.../. To za ženo ne velja.

(Vir: Mill, J. S., 2005: Podrejenost žensk, str. 41. Studia humanitatis. Ljubljana)

- 14.1. Zakaj je Mill pri opisu položaja žensk za primerjavo vzel položaj sužnjev?

Mill a nők helyzetének leírásában miért vette hasonlításképpen a rabszolgák helyzetét?

- 14.2. Kako so utemeljevali podrejeno vlogo žensk v družini in družbi?

Hogyan indokolták a nők alárendelt szerepét a családban és a társadalomban?

(2 točki/pont)

Od nacionalnih gibanj do prve svetovne vojne
A nemzeti mozgalmaktól az első világháborúig

15. Meščanska družba sredi 19. stoletja je ob zamiranju fevdalnih vezi pri iskanju nove povezovalne vloge poskušala ustvariti narod, ki naj bi povezal vse pripadnike neke družbe.

A polgári társadalom a 19. század közepén a hűbéri kötöttségek elhalásakor és újabb kapcsolatteremtő szerep létrehozásában megpróbált nemzetet létrehozni, amely összekötné egy társadalom minden tagját.

V praksi so obstajali le trije kriteriji, po katerih je bilo mogoče ljudstvo zagotovo uvrstiti med nacije /.../. Prvi kriterij je bila zgodovinska povezanost z obstoječo državo ali z državo, ki je imela precej dolgo zgodovino, pa še ni bilo dolgo, kar je izginila. Tako ni bilo sporov o obstoju angleške ali francoske nacije /.../. Drugi kriterij je bil obstoj uveljavljene kulturne elite z nacionalnim književnim in administrativnim vernakularjem. To je bil temelj italijanskih in nemških zahtev po priznanju statusa nacije, čeprav ti dve »ljudstvi« nista imeli držav, s katerima bi se lahko identificirali.

(Vir: Hobsawm, E. J., 2007: Nacije in nacionalizem po letu 1780, str. 48–49. *cf. Ljubljana)

- 15.1. Pojasnite razliko med nacionalnim položajem Angležev in Francozov na eni ter Nemcev in Italijanov na drugi strani sredi 19. stoletja.

Magyarazza meg a különbséget az angolok és a franciák nemzeti helyzetét tekintve, valamint a németek és olaszok nemzeti helyzetét nézve a 19. század közepén!

- 15.2. Zakaj niso upoštevali zahtev po narodni emancipaciji malih narodov, kot so Slovenci?

Miért nem vették figyelembe a kis nemzetek (mint a szlovének) nemzeti emancipációs törekvéseit?

(2 točki/pont)

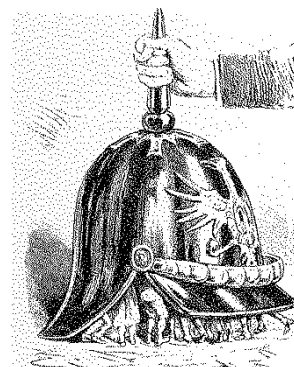

16. O tem, kakšna naj bo prihodnost Nemčije, so se izoblikovali zelo različni pogledi.

Különböző nézetek alakultak ki arról, hogy milyen legyen Németország jövője.

16.1. Razložite, kaj je hotel povedati avtor slike 2 glede nemške prihodnosti.

Magyarázza meg, mit akart mondani a 2. kép szerzője a német jövőről!

Slika 2 / 2. sz. kép

(Vir: Cvirn, J., Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 73. DZS. Ljubljana)

16.2. Pojasnite razliko med malonemškim in velikonemškim načrtom.

Magyarázza meg a különbséget a kis- és nagynémet egység között!

(2 točki/pont)

17. Združitev Nemčije je spremenila politično podobo Evrope in porušila politično ravnotežje, ustvarjeno s prejšnjimi pogodbami. Pri reševanju si pomagajte s sliko 9 v barvni prilogi.

Németország egyesítése megváltoztatta Európa politikai képét, és felborította az előző szerződésekkel létrehozott politikai egyensúlyt. A megoldásban segítsen a Színes melléklet 9. sz. képe.

Novi pruski ministrski predsednik je leta 1862 poslancem napovedal:

Az új porosz miniszterelnök 1862-ben a küldötteknek bejelentette:

Pruske meje, določene z dunajskimi pogodbami, niso ugodne za zdravo politično eksistenco. Veliko vprašanje se ne bo rešilo z govori in večinskimi sklepi – to je bila velika napaka let 1848–49 – ampak s krvjo in železom.

(Vir: Cvirn, J., Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 74. DZS. Ljubljana)

17.1. Navedite ime in priimek tega pruskega ministrskega predsednika.

Nevezze meg teljes névvel ezt a porosz miniszterelnököt!

17.2. S katerima dvema državama je bila Prusija zaradi združevanja v vojni sredi šestdesetih let?

Melyik két országgal állt Poroszország az egyesítés miatt a hatvanas években háborúban?

17.3. Pojasnite, zakaj je Prusija izbrala takšen način združevanja Nemčije.

Magyarázza meg, miért választotta Poroszország Németország egyesítéséhez ezt az utat!

(3 točke/pont)

18. Združevanju Nemčije je najostreje nasprotovala Francija, ki ji je tedaj vladal cesar Napoleon III. Nasprotovanja so povzročila vojno. Pri reševanju si pomagajte s sliko 9 v barvni prilogi.

Németország egyesítését leginkább Franciaország ellenezte, ahol akkor III. Napóleon császár uralkodott. A megoldásban segítsen a Színes melléklet 9. sz. képe.

18.1. Opišite potek vojne med Prusijo in Francijo.

Mutassa be a Poroszország és Franciország közti háború lezajlását!

Slika 3 / 3. sz. kép: Versailles, januar 1871

(Vir: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/e1/jpg>. Pridobljeno: 10. 3. 2018.)

18.2. Pojasnite, kakšne posledice je imel tak razplet za Nemčijo.

Magyarázza meg, milyen következményekkel járt az efféle megoldás Németországot tekintve!

(2 točki/pont)

19. Vodilno vlogo pri imperialni delitvi sveta sta imeli Velika Britanija in Francija. Pri reševanju si pomagajte s sliko 10 v barvni prilogi.

A világ imperialista felosztásában Nagy-Britanniának és Franciországnak volt vezető szerepe. A megoldásban segítsen a Színes melléklet 10. sz. képe.

Pomembno pa je, da razlikujemo med različnimi tipi kolonij. Britanija je vzdrževala največji imperij z najmanj vojaške sile. Še dalje se je močno opirala na domače poglavarje in lokalne vojaške sile. V Delhiju, ki je vladal 400-milijonskemu prebivalstvu Indije, je bilo manj britanskih uradnikov kakor avstrijskih v Pragi. /.../ Francija pa je vodila politiko tesnejše integracije: alžirski in tunizijski departma sta bila priključena francoski administraciji. /.../. Ta centralizacijska tradicija je bila bliže ruski kakor britanski.

(Vir: Davies, N., 2013: Zgodovina Evrope, str. 798. Modrijan. Ljubljana)

Obkrožite črko pred izbrano državo.

Karikázza be a kiválasztott államot jelölő betűjelet!

A VELIKA BRITANIJA / NAGY-BRITANNIA

B FRANCIJA / FRANCIAORSZÁG

V obliki krajšega razmišljanja opišite izbrano državo, pri čemer upoštevajte te elemente: navedite pet njenih kolonij v Afriki; kaj so kolonije prinašale kolonialni sili v ekonomskem pogledu; kako je država vzpostavljala svojo oblast v koloniji; na katerih mestih je prišla njena kolonija v stik oz. konflikt z osvajanji Nemčije in kako se je država odzvala na naraščajočo moč Nemčije v Evropi in svetu.

Rövid értekezésben mutassa be a kiválasztott országot. Vegye figyelembe a következőket: sorolja fel öt afrikai gyarmatát; mit hoztak a gyarmatok a gyarmati hatalomnak közgazdasági szempontból; az állam hogyan hozta létre hatalmát a gyarmatban; melyik területeken került gyarmata kapcsolatba, ill. konfliktusba Németország hódításaival, és az állam hogyan reagált Németország növekvő erejére Európában és a világban.

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

(5 točk/pont)

20. V delitev ozemelj zunaj Evrope so se podale tudi manjše evropske države.

Az Európán kívüli területek felosztásába kisebb európai államok is bekapcsolódtak.

Povežite države in njihove kolonije tako, da na črto v stolpcu na levi vpišete ustrezno črko iz stolpca na desni.

Párosítsa az államokat és gyarmataikat úgy, hogy a jobb oldali oszlop betűjelét a bal oldali oszlop megfelelő vonalára írja!

_____ Libija / Líbia

_____ Indonezija / Indonézia

_____ Kongo / Kongó

_____ Eritreja / Eritrea

_____ Somaliya / Szomália

_____ Gvajana / Guyana

A Belgija / Belgium

B Italija / Olaszország

C Nizozemska / Hollandia

(3 točke/pont)

21. Turško cesarstvo so velike sile ohranjale pri življenju zaradi križanja interesov velesil. Vojno proti njej so sprožile manjše balkanske države. Pri reševanju si pomagajte s sliko 11 v barvni prilogi.

A Török Birodalmat a nagyhatalmak az érdekellentétek miatt tartották életben. A kisebb balkáni államok kezdeményeztek ellene háborút. A megoldásban segítsen a Színes melléklet 11. sz. képe.

21.1. Opišite interese velesil glede ozemlja Turškega cesarstva v začetku 20. stoletja.

Mutassa be a nagyhatalmak érdekeit a Török Birodalom területével kapcsolatosan a 20. század elején!

21.2. Katere štiri balkanske države so vojaško porazile Turško cesarstvo in si razdelile večino njenega evropskega ozemlja?

Melyik négy balkáni állam győzte le a Török Birodalmat, majd osztotta fel európai területét egymás közt?

(2 točki/pont)

22. Po balkanskih vojnah so bili nekateri narodi zaradi razširitve ozemlja svojih držav bolj zadovoljni, nekateri pa dosti manj.

A balkáni háborúk után egyes nemzetek államuk területének kiszélesítése miatt elégedettebbek voltak, mások viszont kevésbé.

S pomočjo slike 11 v barvni prilogi navedite, kateri narod, ki je prej živel v Turčiji, je bil po balkanskih vojnah razdeljen med zmagovalke vojne.

A Színes melléklet 11. sz. képének segítségével nevezze meg, melyik – a Török Birodalomban élt – nemzet került a balkáni háborúk után a győztes államokhoz!

(1 točka/pont)

23. Pospeseno oboroževanje velesil je sprožilo tudi mirovno gibanje, ki je nasprotovalo vojaškemu reševanju sporov.

A nagyhatalmak felgyorsult fegyverkezése kiváltotta a békemozgalmat, amely ellenezte a konfliktusok katonai megoldását.

Francoski književnik Victor Hugo je udeležencem mirovnega kongresa leta 1872 napovedoval drugačno prihodnost Evrope:

Victor Hugo francia író az 1872-es békekongresszus résztvevőinek másabb jövőt jósolt Európáról:

Imeli bomo duh osvajanj, ki se bo spremenil v duh odkrivanj, imeli bomo nesebično bratstvo narodov namesto krvavega bratstva cesarjev, imeli bomo domovino brez meja, proračun brez zajedavstva, trgovino brez carin, promet brez zapornic, izobraževanje brez poneumljanja, mladost brez vojašnic, pogum brez bojevanja /.../. Na svetu bo veliko svetlobe. In kaj je vsa ta svetloba? Svoboda. In kaj je vsa ta svoboda? Mir.

(Vir: Antič, I., 2009: Znameniti govori, str. 149. Mladinska knjiga. Ljubljana)

- 23.1. Kako s tujko imenujemo gibanje za mirno reševanje sporov?

Hogyan nevezzük idegen szóval a konfliktusok békés megoldását szorgalmazó mozgalmat?

- 23.2. Katere ugodne gospodarske posledice bi prinesla uresničitev Hugojeve vizije prihodnosti Evrope?

Milyen kedvező gazdasági következményeket hozna Hugo Európa jövője vizíójának megvalósulása?

(2 točki/pont)

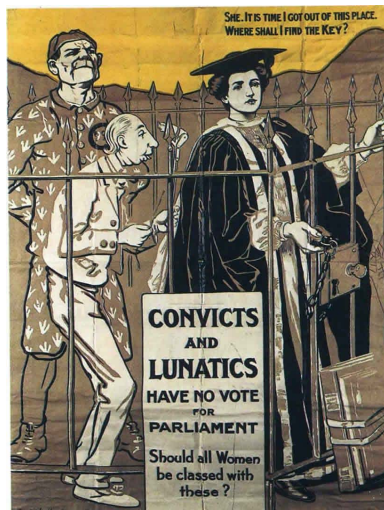

24. Drugo množično gibanje pred 1. svetovno vojno je zahtevalo enakopravnost žensk na vseh področjih, vključno z volilno pravico. Zelo znane so bile sufražetke v Angliji.

A másik tömeges mozgalom az első világháború előtt a nők egyenjogúságát – beleértve a szavazójogot is – követelte minden területen. Híresek voltak Angliában a szüfrazettek.

S katerim argumentom je avtor slike 4 utemeljeval zahtevo za žensko volilno pravico?

Melyik érvel indokolta a 4. kép szerzője a női választójogot?

Slika 4 / 4. sz. kép: Plakat: Zaporniki in blazneži nimajo pravice voliti v parlament. Ali naj bodo vse ženske uvrščene mednje?

(Vir: <https://www.pinterest.com/pin/83598136803246308>. Pridobljeno: 12. 3. 2018.)

(1 točka/pont)

25. Navedenim dogodkom dodajte ustrezno letnico: 1787, 1805, 1815, 1821, 1825, 1848.

A felsorolt eseményeket egészítse ki a megfelelő évszámmal: 1787, 1805, 1815, 1821, 1825, 1848.

- _____ ustanovljena Nemška zveza / *a Német Szövetség megalakulása*
 _____ kongres Svete alianse v Ljubljani / *a Szent Szövetség kongresszusa Ljubljanában*
 _____ pomorska bitka pri Trafalgarju / *tengeri csata Trafalgarnál*
 _____ sprejeta ustava Združenih držav Amerike / *az USA alkotmányának elfogadása*
 _____ kancler Klemens von Metternich odstopil / *Klemens von Metternich kancellár lemondása*
 _____ vstaja dekabristov v Rusiji / *dekabristák felkelése Oroszországban*

(3 točke/pont)

Prazna stran

Üres oldal

Prazna stran

Üres oldal

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon! V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

Prazna stran

Üres oldal

Prazna stran

Üres oldal

M 2 0 1 5 1 1 5 1 M 2 5

Barvna priloga (k Izpitni poli 1) / Színes melléklet (az 1. feladatlaphoz)

Slika 5 / 5. sz. kép: Napoleonova osvajanja

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 46. Modrijan. Ljubljana, 1999)

Slika 6 / 6. sz. kép: Evropa po dunajskem kongresu

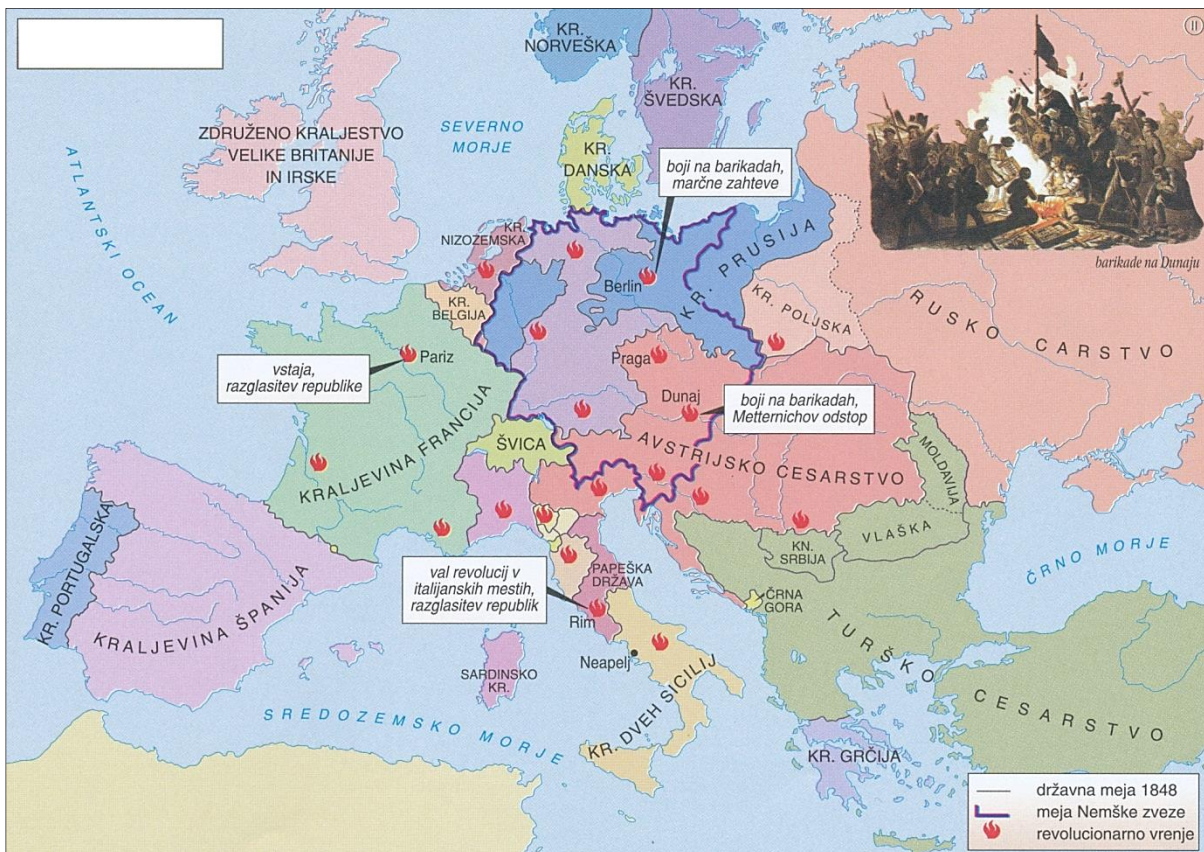
(Prirejeno po: Mali zgodovinski atlas, str. 47. Modrijan. Ljubljana, 1999)

V sivo polje ne pišite. / A szürke mezőbe ne írjon!

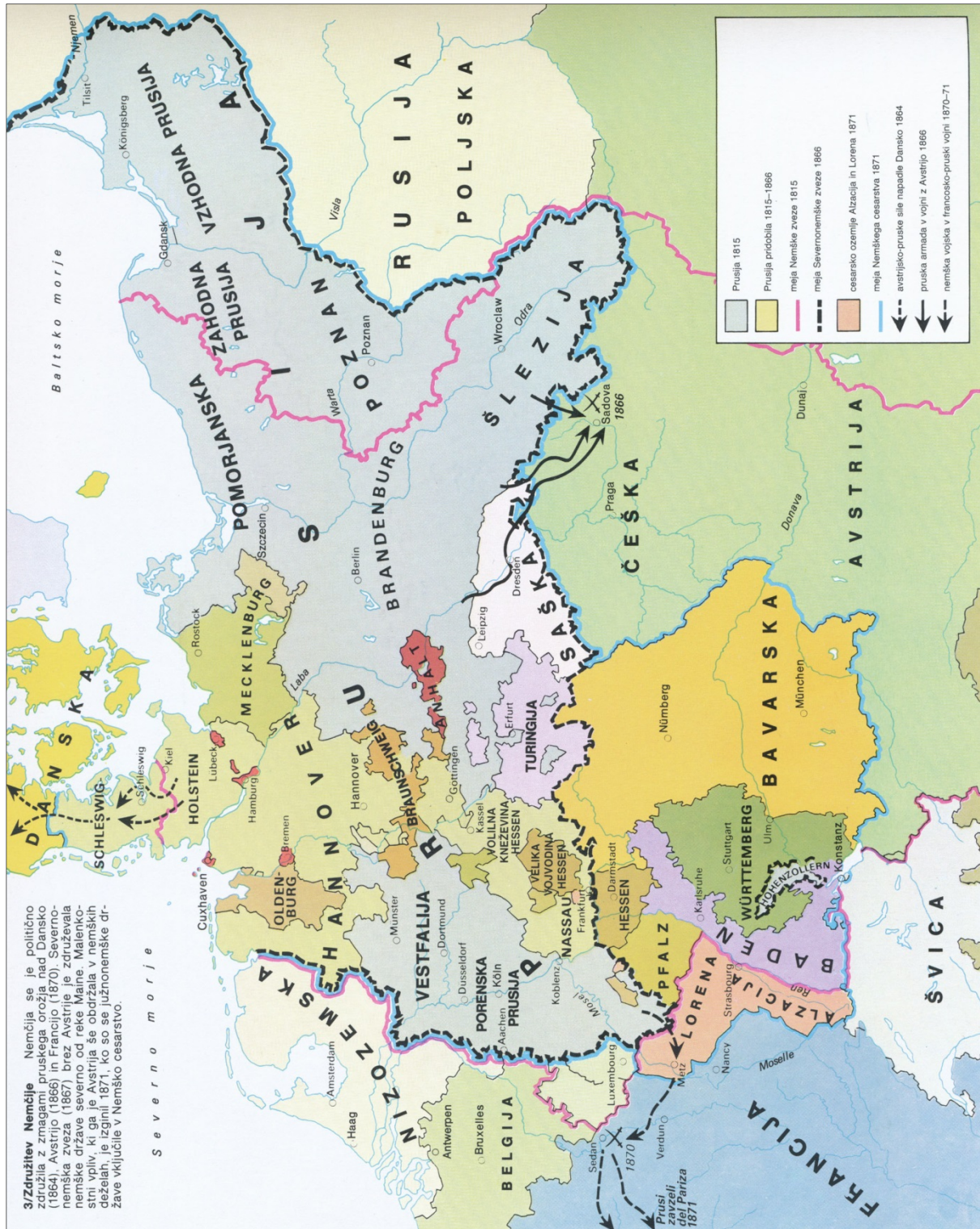
Slika 7 / 7. sz. kép

(Vir: Cvirn, J., Studen, A., 2010: Zgodovina 3, str. 42. DZS. Ljubljana)

Slika 8 / 8. sz. kép: Pomlad narodov

(Vir: Mali zgodovinski atlas, str. 49. Modrijan. Ljubljana, 1999)

Slika 9 / 9. sz. kép: Združitev Nemčije

(Vir: Atlas svetovne zgodovine, str. 216. Cankarjeva založba in DZS. Ljubljana, 1989)

